

IZVJEŠTAJ

o Pregovorima o zaključenju Ugovora sa Međunarodnim fondom za razvoj poljoprivrede (IFAD) za projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja, održanih između predstavnika Vlade Crne Gore i IFAD-a

Crnogorska delegacija, koju su činili generalni direktor Direktorata za državni trezor u Ministarstvu finansija, g-din Dragan Darmanović, šef delegacije i generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj iz Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, g-din Darko Konjević, boravili su 6. i 7. marta 2017. godine u Rimu, u cilju pregovaranja povodom Finansijskog ugovora za Projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP), između Vlade Crne Gore i Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede („IFAD“).

Tokom pregovora definisana su pitanja koja se odnose na nacrt Ugovora u dijelu finansijskog upravljanja, uspostavljanja jedinice za implementaciju projekata u okviru Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, pitanja izvještavanja, kontrole, kao i dinamike povlačenja sredstava.

Projekat stvaranje klastera i transformacije ruralnih područja, koji treba da doprinese poboljšanju uslova života u seoskim područjima i unapređenja poljoprivredne proizvodnje, biće podržan od IFAD-a kroz kreditni aranžman u iznosu od 3.880.000,00 eura i grantom u iznosu 1.880.000,00 eura. Uz kreditna sredstva obezbijeđena su dodatna sredstva, u vidu grant podrške u iznosu od 1,88 miliona eura (2 miliona USD), dok će Vlada Crne Gore kao i lokalne vlasti podržati projekat kroz kontribuciju i doprinose, kako u novcu tako i kroz nenovčana ulaganja (poreske olakšice, kancelarijski prostor, oprema, itd), u iznosu od 5.620.000 eura. U okviru Projekta, definisani su sledeći izvori finansiranja: 3,07 miliona eura iz budžeta Crne Gore, 1,22 miliona eura po osnovu oslobađanja od poreza, 1,33 miliona eura od strane lokalne samouprave, 1,61 miliona eura od strane krajnjih korisnika, i 0,62 miliona eura od strane malih i srednjih preduzeća.

S tim u vezi, dogovoreno je da rok dospeljeća zajma bude 15 godina, uključujući grejs period od 3 godine, dok je period plaćanja glavnice i kamate 15. maja i 15. novembra. Takođe, tokom pregovora je zaključeno da iznos povlačenja ne smiju preći 150.000 eura. Između ostalog, dogovoreno je da nije potrebno angažovanje građevinskog inženjera kao preduslov za povlačenje sredstava, a koji je bio definisan prethodnim Nacrtom Ugovora. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja će biti odgovorno za ukupnu implementaciju Projekta, kao i za osnivanje Odbora za upravljanje projektom. Tokom implementacije Ugovora sprovodiće se pravila nabavke naznačena u Vodiču za javne nabavke IFAD-a.

Usklađivanje sa prioritetima Vlade Crne Gore je od ključnog značaja za IFAD. Na makro nivou IFAD će podržati crnogorski program ekonomskih reformi koji ima za cilj unaprijeđenje životnog standarda u Crnoj Gori, kao i podizanje kvaliteta života svakog pojedinca. IFAD će podržati i programe koji za cilj imaju smanjenje prelaska stanovništva iz ruralnih u urbana područja, kao i smanjenje migracije stanovništva iz

sjevernog u centralni i južni region, što se planira ostvariti pružanjem boljih finansijskih prilika u ovim oblastima.

Projekat obuhvata opštine: Nikšić, Šavnik, Žabljak, Mojkovac, Bijelo Polje, Berane i Petnjica. Ukupno predviđeno trajanje projekta je 6 godina (2017-2022), a ukupna predviđena vrijednost projekta je 13,6 miliona eura.

Projekat čine tri komponente:

- 1) organizovanje klastera i unaprjeđenje lanca vrijednosti za održivu ruralnu transformaciju-predviđeni trošak 5,1 milion eura (39% ukupne vrijednosti projekta);
- 2) klasterski podržana ruralna infrastruktura-predviđeni trošak 7,3 miliona eura (52% ukupne vrijednosti);
- 3) operativni troškovi (uključujući i implementacionu jedinicu) – predviđeni trošak 1,2 miliona eura (9% ukupne vrijednosti projekta).

Očekivani autputi projekta su:

1. kroz komponentu koja se odnosi na stvaranje klastera, jačanje lanca dodatne vrijednosti i ruralnu transformaciju, predviđena je promocija i širenje konkurentnih klastera za portfolio proizvoda sa potvrđenim tržišnim potencijalom i komparativnim prednostima za male proizvođače. Proizvodi koji će biti podržani će se bazirati na jasnoj i aktuelnoj tržišnoj potražnji, kao i na interesima trgovaca i agrobiznisa da se oslone na lokalnu proizvodnju. Identifikovani su sledeći klasteri: stočarstvo (ovčije/kozje meso, mlijeko i mliječni proizvodi), malinarstvo i slične kulture i krompir.
2. kroz komponentu koja se tiče ruralne infrastrukture predviđeno je unaprjeđenje oko 30 puteva u ruralnim oblastima ukupne dužine od 65-70 km, kao i izgradnja oko 15 akumulacija prije svega namijenjenih poljoprivredi (pojenje stoke) i izgradnja 12 vodovodnih sistema. Kroz drugu komponentu biće obuhvaćeno 57 sela i oko 7.000 stanovnika će imati direktnu korist od ove komponente projekta.

Potpisivanje Ugovora između predstavnika Crne Gore i IFAD-a planirano je da se realizuje krajem aprila ili početkom maja t.g, a crnogorsku delegaciju bi činili potpredsjednik Vlade Crne Gore, gospodin Milutin Simović i ministar finansija, gospodin Darko Radunović.

Nakon završetka pregovora, dva šefa delegacija parafirala su nacrt Finansijskog ugovora i potpisala zapisnik o pregovorima.

NEGOTIATED TEXT
6 March 2017

LOAN NO. _____
GRANT NO. _____

FINANCING AGREEMENT

Rural Clustering and Transformation Project (RCTP)

Between

MONTENEGRO

and the

INTERNATIONAL FUND FOR AGRICULTURAL DEVELOPMENT

Signed in _____
on _____

FINANCING AGREEMENT

Loan Number:

Grant Number:

Project Title: Rural Clustering and Transformation Project (the “RCTP” or “the Project”)

Montenegro (the “Borrower/Recipient”)

and

The International Fund for Agricultural Development (the “Fund” or “IFAD”)
(each a “Party” and both of them collectively the “Parties”)

HEREBY agree as follows:

Section A

1. The following documents collectively form this Agreement: this document, the Project Description and Implementation Arrangements (Schedule 1) and the Allocation Table (Schedule 2).
2. The Fund’s General Conditions for Agricultural Development Financing dated 29 April 2009, amended as of April 2014, and as may be amended hereafter from time to time (the “General Conditions”) are annexed to this Agreement, and all provisions thereof shall apply to this Agreement, For the purposes of this Agreement the terms defined in the General Conditions shall have the meanings set forth therein.
3. The Fund shall provide a a Loan and a Grant to the Borrower/Recipient (the “Financing”), which the Borrower/Recipient shall use to implement the Project in accordance with the terms and conditions of this Agreement.

Section B

1. A. The amount of the Loan is three million eight hundred eighty thousand euros (EUR 3 880 000).

B. The amount of the Grant is one million eight hundred eighty thousand euros (EUR 1 880 000)

2. The Loan is granted on ordinary terms, and shall be subject to interest on the principal amount of the Loan outstanding at a rate equal to the IFAD Reference Interest Rate, payable semiannually in the Loan Service Payment Currency, and shall have a

maturity period of fifteen (15) years, including a grace period of three (3) years starting from the date that the Fund has determined that all general conditions precedent to withdrawal have been fulfilled in accordance with Section 4.02(b) of the General Conditions.

3. The Loan Service Payment Currency shall be the Euro.
4. The first day of the applicable Fiscal Year shall be 1 January.
5. Payments of principal and interest shall be payable on each 15 May and 15 November.
6. The Borrower/Recipient shall provide counterpart financing for the Project in the amount of five million six hundred twenty thousand Euros (EUR 5 620 000) (Central Government, Local Municipalities).

Section C

1. The Lead Project Agency shall be the Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD).
2. The following are designated as additional Project Parties: Local municipalities, SMEs, Farmers and farmers' organizations (FOs).
3. The Project Completion Date shall be the sixth anniversary of the date of entry into force of this Agreement.

Section D

1. The Financing will be administered and the Project supervised by the Fund.

Section E

1. The following are designated as additional general conditions precedent to withdrawal:
  - a. the Project dedicated and key staff – whether to be recruited or to be seconded from MARD – is in place (Coordinator, 2 VC Experts, Monitoring and Evaluation (M&E) Officer, Finance Officer, Procurement Officer and Administrative Assistant);
  - b. two designated accounts have been opened to receive resources from the IFAD loan and from the Grant accounts;

c. acquisition and configuration of financial, accounting and operational software to support all the transactions, budget and cash forecasts analysis, operational and financial dashboards; and

d. preparation of a draft Project Implementation Manual acceptable to IFAD, including financial, accounting, procurement and administrative arrangements.

2. The following are the designated representatives and addresses to be used for any communication related to this Agreement:

For the Borrower/Recipient:

Ministrer of Finance
Ministry of Finance
Stanka Dragojevic st 2
81000 Podgorica
Montenegro

For the Fund:
The President
International Fund for Agricultural Development
Via Paolo di Dono 44
00142 Rome, Italy

This Agreement, dated _____, has been prepared in the English language in two (2) original copies, one (1) for the Fund and one (1) for the Borrower/Recipient.

MONTENEGRO

_____
(Authorized Representative)
(title)

INTERNATIONAL FUND FOR
AGRICULTURAL DEVELOPMENT

_____
Kanayo F. Nwanze
President

Schedule 1
Project Description and Implementation Arrangements

I. Project Description

1. *Project Area.* The project will focus on rural areas in the northern mountainous region, where farm land is mostly above 600 meters altitude. Selection criteria are based on socio-economic, poverty, and climate vulnerability profiles, coupled with potential for enterprise development in the products pre-identified (see Component 1) and the target groups' willingness to participate in the project. The initial selection includes Niksic, Savnik, Zabljak, Berane, Mojkovac, Petnjica, and Bijelo Polje. At a later stage Pluzine, and Andrijevica, may be included, pending funding, market opportunities and potential impact on smallholders.

6. Target Population. The project target groups will be:

- The semi-subsistence farmers/households below the threshold for agrobudget (government) and EU subventions, who have access to small areas of farm/arable land (up to 2 ha), grow some fruits/vegetables and keep some livestock.
- The commercial and economically active smallholders and small-scale processors, who typically own 2-15 ha of arable land, 10-15 cows, 50-100 sheep and goats, or orchards.
- The strategic value chain (VCs) actors, who include larger, lead farmers and agro-enterprises, traders, private service providers, cooperatives or associations, who can serve as models to demonstrate the viability of new approaches to increase rural resilience and provide potential development pathways for the poor.

7. Not all beneficiaries, however, will derive the same types of benefits, and depth of outreach will vary. Thus, beneficiaries may be categorized as follows:

- The primary beneficiaries (households expected to benefit the most from the project) are the key actors in the supported VC, who will receive a matching grant from the value chain fund to invest in a profitable activity and who will be supported to establish business and trade agreements. Within this group, the active smallholders and poorer farmers will benefit the most.
- The secondary beneficiaries are all the producers, suppliers, traders or agribusinesses who will not receive a VCF grant or Business Skill Facilitation (BSF) training, but who will participate in cluster meetings and, gradually, in cluster activities. The improved production and market conditions will stimulate their motivation to join the VC activities with their own investments, ultimately resulting in improved incomes.
- The tertiary beneficiaries are the households who will benefit from the improved roads and the new water supply schemes, but who will not

receive other support from the project and will not engage in RCTP supported VC activities. They will essentially benefit from improved resilience to climate change and from a more modest increase in incomes, compared with the previous two categories, due to the reduction of transportation costs and water shortages resulting in better agricultural productivity.

8. Goal. The goal of the Project is to contribute to the transformation of smallholders' livelihoods in northern Montenegro, enabling them to become more competitive and resilient to climate change.
9. Objective. The Project development objective aims at increasing the participation of poor smallholders in inclusive, profitable and environmentally sustainable VCs, and enhance the benefits they derive from them.
10. Components. The Project will have two core components that envisage a number of complementarities between activities and subcomponents.

6.1. Component 1: VC clustering for resilient rural transformation. This component will focus on promoting the expansion of competitive clusters for a portfolio of products with confirmed market potential and comparative advantages for smallholder production. The clusters will be geographic concentration of interconnected producers, businesses, suppliers, and associated institutions, which creates synergies among them, resulting in market linkages. Three clusters have been initially identified: livestock (primarily sheep/goat meat but also high-value dairy), cultivated berries and seed potatoes, with possible later expansion of the product range and geographical coverage. The component will develop the following main activities:

6.1.1. Multi-stakeholder cluster meetings, where the actors will discuss challenges and opportunities and develop an action plan together to tackle the issues.

6.1.2. Bilateral business-to-business meetings, between one of the businesses and farmers who met during the multi-stakeholder meetings and identified opportunities to do business together.

6.1.3. Support to private investments on a competitive basis through a value chain fund (VCF), for smallholders and SMEs engaged in the clusters.

6.1.4. Support to quasi-public goods, through a sector development facility (SDF), that address bottlenecks to the cluster development identified by the primary actors and which cannot reasonably be delivered through private investment in the current context of the specific clusters.

6.1.5. Business skills for farmers, enabling them to assess opportunities and risks, to better negotiate their interests in VC transactions and to become reliable partners to agri-businesses.

6.1.6. Pilot partnerships with financial institution(s) which have a commercial interest in testing new approaches (e.g. alternative collateral or guarantee mechanisms along the clusters) to increase access to finance and to boost the appetite to lend to profitable agricultural sectors.

6.2. Component 2: Cluster supportive rural infrastructure. To complement the above clustering ambitions, the second component will consist of cluster supportive rural infrastructure, to remove the bottlenecks hampering the consolidation and clustering of smallholders and village based agri-business and to promote the adoption of climate smart technologies. The component will operate under two sub-components:

6.2.1. Investments in rural water supplies, to assist communities on a pragmatic basis, based on demand, and in support of the objectives of Component 1. The investments will focus on multiple use facilities, providing households with domestic water supply, water to cater for livestock or processing facilities, and possibly small scale irrigation systems. All investments will ensure better climate and economic resilience as reliability of water supply and management will increase.

6.2.2. Investments in rural roads improvement, that complement the project's objectives under Component 1 by assuring adequate access to RCTP-supported VC/commodity production areas and facilitating marketing of their produce. The roads to be improved will comprise mainly of last mileage of local or uncategorised roads in rural areas. Eligible investments will include also road ancillaries such as small bridges, drainage facilities and erosion protection works to ensure climate resilience of the rehabilitated roads.

I. Implementation Arrangements

7. The Lead Project Agency: The Ministry of Agriculture and Rural Development (MARD) shall be responsible for implementation of the Project. The Project will be anchored to the Directorate for Rural Development Department of the MARD. The overall responsibility for Project oversight, political guidance and implementation will rest with a specific project steering committee (PSC), established and chaired by MARD. The PSC will also include representatives from all of the Project's partners and stakeholders (i.e. the Ministry of Finance, Ministry of Sustainable Development and Tourism, Ministry of Economy, representatives of partner municipalities, and the private sector, including farmers' organisations). The PSC membership may be amended depending on Project requirements, subject to prior approval of IFAD. Day-to-day management and implementation of the project will rest with a Project Coordination Unit (PCU), which will be fully embedded and located in MARD and vested with financial and technical autonomy. The PCU will (i) carry out the overall programming and budgeting of the RCPT activities; (ii) take the lead in implementation, in cooperation with municipalities, business development

partners, infrastructure contractors, beneficiary institutions, cooperatives, etc.; and (iii) monitor and document project progress.

8. Implementation arrangements for Component 1. The PCU will work closely with the MARD regional extension services to coordinate and deliver all activities under cluster development and facilitation. The PCU will act as the fund administrator for the VCF but with an Independent Investment Committee established to make grant award decisions. The PCU will ensure compliance with grant application, eligibility, award and implementation procedures set-out in the Project Implementation Manual (PIM).

9. Implementation arrangements for Component 2. The main tasks of the PCU will be conducting information campaign in the project area municipalities, technical and financial analysis of preliminary screened infrastructure proposals, review and approval of engineering designs provided by municipalities, procurement and supervision of civil works. Provisions will also be made for feasibility study and financial and economic analysis of proposed investments to be outsourced to private sector consultant on a short term basis during the selection phases of proposals.

10. Baseline survey. The conduct of a baseline survey is a critical and mandatory exercise, to be carried out at the earliest after project start. Its objective is to describe and document the socio-economic and livelihoods conditions of the potential RCTP beneficiaries prior to project interventions. This information will, at mid-term and completion, become the reference against which to measure changes, and appreciate project outcomes and impact, or lack thereof. The PCU can outsource this survey to a competent consultancy firm or service provider.

11. Mid-term review (MTR). A MTR shall be carried out by the Borrower/Recipient and IFAD jointly towards the end of Project Year 3. It shall assess, among other things, management performance, implementation status, outreach, targeting, and progress towards achievement of development objective. It also focuses on corrective actions to address performance gaps and other issues.

12. Impact survey. An overall impact assessment shall be carried out during the last year of implementation, before the Project Completion Date. The PCU can outsource this survey to a competent consultancy firm or service provider.

13. Project Completion Review (PCR). Jointly organized by the government and IFAD, it shall be held towards the end of the Project Implementation Period, ideally before the Project Completion Date, once the impact survey is available, but no later than 3 months after project closing. The PCR will focus on assessing the relevance of Project interventions, implementation effectiveness and efficiency, outreach and targeting, the likelihood of sustainability of project benefits and the potential for upscaling and replication. The PCR also aims at generating and documenting useful lessons from implementation that will help improve future programming or policies.

14. Project Implementation Manual (PIM). The PCU shall finalize the PIM (drafted in Appendix 11 of the PDR) and submit it for approval to the PSC and IFAD. The PIM may be amended when necessary, with prior no-objection from IFAD, to introduce clarification in procedures, eliminating constraints for project implementation and for facilitating access of producers to the project services.

Schedule 2 Allocation Table

1. Allocation of Proceeds. (a) The Table below sets forth the Categories of Eligible Expenditures to be financed by the a Loan and a Grant and the allocation of the amounts of the a Loan and a Grant to each Category and the percentages of expenditures for items to be financed in each Category. All amounts are 100% net of taxes and the contributions of co-financiers.

Category	Loan Amount Allocated (EUR)	ASAP Grant Amount Allocated (expressed in Thousands EUR)	Percentage
1.Consultancies	800 000	85 000	100% net of cofinancier contribution
2.Works	665 000	940 000	100% net of cofinancier contribution
3.Grants	580 000	765 000	100% net of cofinancier contribution
4.Training and Workshops	505 000		100% net of cofinancier contribution
5.Goods, services and inputs	200 000		100% net of cofinancier contribution
6.Equipment, materials and vehicles	130 000		100% net of cofinancier contribution
7.Recurrent costs	805 000		100% net of cofinancier contribution
Unallocated	195 000	90 000	
TOTAL	3 880 000	1 880 000	

[2. Start-up Costs. Withdrawals in respect of expenditures for start-up costs incurred before the satisfaction of the general conditions precedent to withdrawal shall not exceed an aggregate amount of EUR 150 000.

PREGOVARAČKI TEKST
6. Mart 2017

BROJ UGOVORA _____
BROJ GRANTA _____

FINANSIJSKI UGOVOR

Projekat stvaranja klastera i ruralne transformacije (RCTP)

između

Crne Gore

i

Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede (IFAD)

Potpisan u _____
Dana _____

FINANSIJSKI UGOVOR

Broj ugovora o kreditu _____

Broj ugovora o grantu _____

Naziv projekta: *Projekat stvaranja klastera i ruralne transformacije* ("RCTP" ili "Projekat")

Crna Gora ("Zajmoprimac/Korisnik")

i

Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede ("Fond" ili "IFAD")

(svaka "Strana" i obje zajedno "Strane")

su saglasne o sljedećem:

Dio A

1. Sljedeća dokumenta zajedno čine ovaj Ugovor: ovaj dokument, Opis projekta i implementacioni aranžmani (Raspored 1), tabela alokacije (Raspored 2) i Specijalni sporazumi (Raspored 3).
2. Opšti uslovi finansiranja Fonda od 29 aprila 2009. godine, izmijenjeni aprila 2014. godine, i mogu biti izmijenjeni s vremena na vrijeme (Opšti uslovi) su u prilogu ovog Ugovora, i sve odrednice će se primjenjivati na ovaj ugovor. Za svrhu ovog ugovora uslovi koji su definisani u Opštim uslovima će imati isto značenje.
3. Fond će obezbijediti Kredit i Grant Zajmoprimcu/Primaocu ("Finansiranje"), koje će Zajmoprimac/Korisnik koristiti da implementira Projekat u skladu sa uslovima i odredbama ovog ugovora.

Dio B

1. A: Iznos kredita je tri miliona osamsto osamdeset hiljada eura (EUR 3 880 000).

B: Iznos Granta je jedan million osamsto osamdeset hiljada eura (EUR 1 880 000)
2. Kredit se daje pod opštim uslovima, i biće predmet kamatne stope na iznos glavnice zajma po stopi jednakoj Referentnoj kamatnoj stopi IFAD-a, koja će se plaćati polugodišnje u Valuti Ugovora, i imaće rok dospjeća od 15 godina, uključujući grejs period počev od tri (3) godine od dana kada Fond odluči da su se stvorili svi opšti preduslovi za povlačenje sredstava u skladu sa Dijelom 4.02(b) Opštih uslova.
3. Valuta ugovora će biti Euro.

4. Prvi dan primjenjive fiskalne godine će biti 1 januar.
5. Plaćanja glavnice i kamate će biti svakog 15. maja i 15. novembra.
6. Zajmoprimac/Korisnik će obezbijediti kofinansiranje za projekat u iznosu od pet miliona šetstotina dvadeset hiljada eura (EUR 5 620 000) (Vlada, Lokalne samouprave).

Dio C

1. Glavna agencija projekta će biti Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja (MPRR).
2. Sledeći se određuju kao strane projekta: lokalne samouprave, mala i srednja preduzeća, farmer i udruženja farmera.
3. Datum završetka projekta će biti šesta godišnjica stupanja na snagu ovog Ugovora.

Dio D

1. Finansiranje će se izvršavati i Projekat će biti pod nadzorom od strane Fonda.

Dio E

1. Sledeće se određuje kao dodatni (opšti/specifični) uslovi koji prethode povlačenju sredstava:
  - a. Ključno osoblje projekta – bilo da se radi o angažovanju ili o korišćenju osoblja MPRR- je angažovano (Koordinator, 2 eksperta za lance vrijednosti, Službenik za monitoring i evaluaciju, Službenik za finansije, Službenik za javne nabavke i Administrativni asistent);
  - b. Dva posebna računa su otvorena, u komercijalnoj banci prihvatljivoj za IFAD, da prime sredstva iz IFAD kredita i ASAP granta;
  - c. Kupovina i konfiguracija finansijskog, računovodstvenog i operativnog softvera za podršku svim transakcijama, budžetske i analize gotovine, operativne i finansijske tabele i
  - d. Priprema nacrtu Priručnika za implementaciju projekta, prihvatljivog za IFAD, uključujući finansijske, računovodstvene, administrativne i aranžmane javnih nabavki.
2. Ovaj ugovor je predmet Ratifikacije Zajmoprimca/Primaoca.
3. Sledeći se određuju kao predstavnici i adrese koje će biti korišćene za bilo koju komunikaciju koja se odnosi na ovaj ugovor:

Za Zajmoprimca/Primaoca:
Ministarstvo finansija
Stanka Dragojevića 2
81000 Podgorica
Crna Gora

Za Fond
Predsjednik
Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede
Via Paolo di Dono 44
00142 Rim, Italija

Ovaj Ugovor, od dana _____, je bio pripremljen na engleskom jeziku u dvije originalne kopije, jednu za Fond a jednu za Zajmoprimca/Korisnika.

Crna Gora

_____
(Ovlašćeni predstavnik)
Titula

Međunarodni fond za razvoj poljoprivrede

_____
Kanayo F. Nwanze
Predsjednik

Raspored 1
Opis projekta i proces implementacije
Opis projekta

1. Geografsko targetiranje. Projekat će se fokusirati na ruralne oblasti u sjevernom planinskom region, gdje je poljoprivredno zemljište uglavnom na preko 600 metara nadmorske visine. Opština Nikšić je takođe uključena u projekat jer predstavlja vezu između sjevernog i centralnog dijela Crne Gore a time i vezu sa južnim dijelom, a ujedno i posjeduje veliki poljoprivredni potencijal. Kriterijumi po kojima je vršena selekcija opština zasnovani su na ekonomskim, socio-ekonomskim i klimatskim činiocima, kao i na stepenu siromaštva i razvijenosti opština kao i njihovih potencijala za razvoj preduzeća sa pre-identifikovanim proizvodima (vidi Komponentu 1) i spremnosti ciljnih grupa da učestvuju u projektu. Prvobitnom selekcijom obuhvaćene su opštine: Nikšić, Šavnik, Žabljak, Berane, Petnjica, Mojkovac i Bijelo Polje. U kasnijoj fazi projekta, mogu biti uključene opštine Plužina i Andrijevica-u zavisnosti od potrebnih sredstava, tržišnih mogućnosti i potencijalnog uticaja na male proizvođače.
2. Ciljne grupe na koje će se uticati kroz projekat su:
  - Manji farmeri odnosno gazdinstva koja su ispod granice potrebne za podršku kroz agrobudžet i EU subvencije, gazdinstva koja imaju pristup manjim obradivim površinama (do 2 ha), uzgajaju neko voće ili povrće ili imaju nešto stoke.
  - Ekonomski aktivna gazdinstva i manji prerađivači koji obično posjeduju 2-15 ha obradive zemlje, 10-15 krava, 50-100 ovaca ili koza ili posjeduju voćnjak.
  - Veći farmeri, poljoprivredni proizvođači, trgovci, kooperative ili udruženja, pružaoci usluga u oblasti poljoprivrede koji su uspješni u svojoj oblasti i mogu poslužiti kao primjer u primjeni novih pristupa u oblasti poljoprivrede i pokazati put razvoja siromašnijim poljoprivrednicima.
3. Međutim, neće svi korisnici dobijati isti vid podrške, a stepen uključenosti različitih ciljnih grupa će varirati. Korisnici se mogu podijeliti u sljedeće kategorije:
  - Primarni korisnici (domaćinstva koja će imati najviše koristi od projekta) su oni koji će uz stvaranje dodatne vrijednosti njihovih proizvoda dobijati i grant podršku kako bi uložili dodatna sredstva u profitabilne aktivnosti i biće im pružena podrška pri uspostavljanju poslovnih i trgovinskih sporazuma. U okviru ove grupe, aktivni i siromašni farmeri će imati najviše benefita.
  - Sekundarni korisnici su svi poljoprivredni proizvođači, dobavljači i trgovci koji neće dobiti grant podršku ili učestvovati u "biznis treninzima", ali će zato biti dio sastanaka vezanih za kreiranje i razvoj klastera i učestvovati u aktivnom funkcionisanju klastera. Poboljšanje proizvodnje i uslova tržišta će stimulirati ove korisnike da se pridruže stvaranju dodatne vrijednosti proizvoda čak i u vidu sopstvenih investicija što će dovesti do povećanja njihovih prihoda.

- Tercijalni korisnici su domaćinstva koja će imati direktnu korist isključivo od poboljšanja putne infrastrukture i izgradnje sistema za navodnjavanje a neće učestvovati u drugim aktivnostima projekta vezano za razvoj klastera niti će primati grant podršku. Ovi korisnici će kroz poboljšanje infrastrukture osjetiti porast prihoda na način što će bolja putna infrastruktura dovesti do smanjenja troškova transporta proizvoda a sisatemi za napajanje i vodosnabdijevanje pomoći će im da poboljšaju poljoprivrednu proizvodnju.
4. Cilj projekta je da doprinese transformaciji malih poljoprivrednika na sjeveru Crne Gore pomažući im da postanu konkurentniji na tržištu i otporniji na klimatske promjene.
  5. Razvojni cilj projekta je uključivanje što većeg broja siromašnih poljoprivrednih gazdinstava u inkluzivne, profitabilne i održive klastere za stvaranje dodatne vrijednosti proizvoda kako bi iskoristili benefite koji iz njih proizilaze.
  6. Projekat će sadržati dvije ključne komponente koje se međusobno prepliću i nadovezuju kroz aktivnosti i podkomponente.

6.1. Komponenta 1: Stvaranje klastera, jačanje lanca dodatne vrijednosti i ruralna transformacija. Ova komponenta će biti fokusirana na promociju i širenje konkurentnih klastera za portfolio proizvoda sa potvrđenim tržišnim potencijalom i komparativnim prednostima za male proizvođače. Proizvodi koji će biti podržani će se bazirati na jasnoj i aktuelnoj tržišnoj potražnji, kao i na interesima trgovaca i agrobiznisa da se oslone na lokalnu proizvodnju. Identifikovani su sledeći klasteri: stočarstvo (ovčije/kozje meso, mlijeko i mliječni proizvodi), malinarstvo i slične kulture i krompir. Ova komponenta će se razvijati kroz sljedeće aktivnosti:

- 6.1.1. Klusterski sastanci nekoliko stejkholdera. Pristup kroz ovu komponentu se bazira na posredovanju radi ostvarivanja ciljeva i dijalogu između glavnih aktera (poljoprivrednika, agrobiznisa, pružaoca usluga) u svakom klasteru.
- 6.1.2. Bilateralni "business-to-business" (B2B) sastanci. B2B sastanci će biti održani, obično između jedne kompanije (ili kupca ili pružaoca usluga) i nekoliko poljoprivrednika koji su se upoznali na klusterskim sastancima i identifikovali specifične zajedničke interese radi saradnje.
- 6.1.3. Podrška privatnim investicijama iz sredstava projekta kroz fond lanca vrijednosti (VCF) za poljoprivrednike i mala i srednja preduzeća uključena u aktivnosti klastera.
- 6.1.4. Podrška kroz program sektorskog razvoja (SDF) kojim će se rješavati svi problemi koji budu identifikovani u razvoju klastera koji budu identifikovani od strane primarnih korisnika.
- 6.1.5. Jačanje poslovnih vještina farmera, što će im omogućiti da bolje koriste prilike i procjenjuju rizike sa kojima se mogu susresti, bolje pregovaraju u poslovnim transakcijama i da izgrade pouzdaniji i jači agro-biznis.

6.1.6. Pilot partnerstava sa finansijskim institucijama koje su zainteresovane za testiranje novih pristupa (npr. Alternativne kolaterale, ili garantni mehanizmi) kako bi se poboljšalo kreditiranje i podrška u profitabilnom poljoprivrednom sektoru.

6.2. Komponenta 2: Klasterska podrška ruralnoj infrastrukturi. U okviru postojećih geografskih klastera, ova komponenta ima za cilj da poveća javne investicije u produktivne ruralne infrastrukture radi uklanjanja „uskih grla“ koji štete konsolidaciji i klasterovanju manjih stejkholdera i seoskim agrokompanijama, kao i da podstaknu usvajanje klimatsko pametnih tehnologija. Komponenta će se sprovoditi kroz dvije pod-komponente:

6.2.1 Ruralno snabdjevanje vodom. Investicije će biti fokusirane na objekte za višestruku namjenu, snabdjevanje vodom domaćinstva, kao i vodu za brigu o stoci i objekte za preradu, a takođe su mogući i manji sistemi za navodnjavanje. Sve investicije će osigurati bolje klimatske i ekonomske uslove.

6.2.2 Investiranje u poboljšanje ruralnih puteva. Investicije će biti usmjerene ka seoskim putevima i pomoćnim strukturama koje komplementiraju i jačaju RCTP ciljeve u prvoj komponenti, na primjer kroz omogućavanje adekvatnog pristupa lancima vrijednosti podržanih od strane RCTP i posredovanju njihovog tržišnog plasmana. Putevi koji će biti unaprijeđeni će uglavnom biti oni zabačeni i nekategorisani u lokalnim ruralnim oblastima. Investicije će biti omogućene takođe i za pomoćnu infrastrukturu, kao što su mali mostovi, odvodi i radovi na zaštiti od erozije koji bi omogućili klimatsku otpornost obnovljenih puteva.

Implementacija projekta

1. Vodeća agencija za implementaciju projekta. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja će biti odgovorno za implementaciju Projekta. RTCP projekat će biti vezan za Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja odnosno Direktorat za ruralni razvoj (implementaciona agencija). Generalna odgovornost za nadzor RCTP-a, političko upravljanje i implementaciju pada na poseban Odbor za upravljanje projektom (PSC), osnovan i vođen od strane MPRR. PSC će takođe uključiti predstavnike svih partnera i stejkholdera bitnih za implementaciju projekta (Ministarstvo Finansija, Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo ekonomije, predstavnici partnerskih lokalnih samouprava i privatni sektor, uključujući udruženja poljoprivrednika). PSC može biti izmjenjen u zavisnosti od potreba projekta, uz prethodnu saglasnost IFAD-a. Svakodnevno upravljanje i implementacija projekta biće u rukama jedinice za implementaciju projekta (PCU) koja će biti smještena u Ministarstvu poljoprivrede i ruralnog razvoja i imaće tehničku i finansijsku autonomiju. PCU će sprovoditi sve aktivnosti projekta, imaće ključnu ulogu u implementaciji i saradnji sa opštinskim vlastima, kao i saradnji sa poslovnim razvojnim partnerima i izvođačima radova u infrastrukturnom dijelu projekta i sl. PCU će takođe imati ključnu ulogu u praćenju i dokumentovanju napretka implementacije projekta.

2. Za komponentu 1. PCU eksperti za lanac vrijednosti će raditi zajedno sa osobljem zaposlenim u regionalnim kancelarijama MPRR-a, koji se bave savjetodavnim poslovima. PCU će upravljati sredstvima koja će se dodjeljivati kao grant podrška iz zasebnog fonda (VCF) ali će se odluke donositi kroz nezavisno tijelo nezavisni komitet za investicije (IIF) koji će biti formiran isključivo za donošenje odluka vezanih za davanje grant podrške. Sve odluke u okviru PCU će se donositi u skladu sa priručnikom za implementaciju projekta (PIM).
3. Za komponentu 2. Osnovni zadatak jedinice za implementaciju biće sprovođenje kampanje kroz koju će se javnost informisati o projektnim aktivnostima u opštinama opuhvaćenim projektom, tehničke i finansijske analize infrastrukturnog dijela projekta odnosno aktivnosti predloženih od strane opština koje se tiču ove komponente kao i revizija i odobravanje inženjerskih rješenja za ovaj dio projekta predloženih od strane opštinskih vlasti uz sprovođenje procedura javnih nabavki i nadgledanje izvođenja radova.
4. Početno istraživanje. Sprovođenje početnog istraživanja je obavezno sprovesti što je skorije moguće od početka implementacije projekta. Cilj istraživanja je da opiše i dokumentuje socio-ekonomske i životne uslove potencijalnih RCTP korisnika prije bilo kakve intervencije projekta. Ova informacija će poslužiti kao mjerilo istraživanjima koja će se obaviti na srediti i na kraju implementacije projekta, kao bi se stekla jasna slika o uticaju i uspjehnosti RCTP projekta. PCU može prepustiti ovo istraživanje nadležnoj konsultantskoj firmi.
5. Srednjoročna revizija. Srednjoročna revizija procesa implementacije projekta će biti sprovedena od strane Zajmoprimca/Korisnika i IFAD-a zajedno i to pred kraj treće godine sprovođenja projekta. Kroz ovu reviziju će, između ostalog, biti procijenjen menadžment projekta, implementacioni status, targetiranje kao i napredak postignut u dostizanju s početka zacrtanog cilja. Takođe će se definisati aktivnosti koje bi ispravile eventualne propuste.
6. Procjena uticaja. Procjena ukupnog uticaja projekta će biti sprovedena u zadnjoj godini implementacije, prije završetka projekta. Ova procjena može biti sprovedena od strane nekog izvan PCU ukoliko to bude dogovoreno.
7. Procjena sprovedenosti projekta će biti sprovedena kroz saradnju Vlade Crne Gore i IFAD-a i to pred kraj samog projekta ili najkasnije tri mjeseca po završetku projekta. Procjena sprovedenosti projekta ima za cilj određivanje važnosti i uticaja projektnih intervencija i njihove efikasnosti kao i održivosti beneficija stečenih kroz projekat i njihovo potencijalno ponavljanje u budućnosti. Kroz ovaj proces će se takođe dokumentovati korisne lekcije naučene kroz implementaciju koje mogu biti od pomoći u nekim narednim projektima.
8. Priručnik za implementaciju projekta (PIM) će biti definisan od strane PCU (definisano u Aneksu 11 PDR) i revidiran i odobren od strane Komiteta za upravljanje projektom (PSC) i IFAD-a. U PIM-u se mogu vršiti manje izmjene

kada je to neophodno, uz prethodnu saglasnost IFAD-a, da se uvede razrješenje u postupcima, eliminisanje ograničenja za realizaciju projekta i za olakšavanje pristupa proizvođača za usluge projekta.

Raspored 2
Alokaciona tabela

Alokacija sredstava. Tabela ispod prikazuje kategorije kvalifikovanih troškova koji se mogu finansirati iz kreditnih i grant sredstava kao i iznos alociranih sredstava za svaku kategoriju:

Kategorija	Alocirana sredstva kredita (EUR)	Alocirana sredstva iz ASAP granta (EUR)
Konsultantske usluge	800 000	85 000
Radovi	665 000	940 000
Grant podrška	580 000	765 000
Trening i radionice	505 000	
Dobra, usluge i inputi	200 000	
Oprema, material i vozila	130 000	
Povratni troškovi	805 000	
Nealocirana sredstva	195 000	90 000
UKUPNO	3 880 000	1 880 000

2. Početni troškovi. Povlačenje sredstava za pokretanje projekta prije ispunjenja određenih uslova ne može premašiti iznos od *150.000 EUR*.

Investing in rural people
Investir dans les populations rurales
Invertir en la población rural
الاستثمار في السكان الريفيين

MONTENEGRO

Rural Clustering and Transformation Project (RCTP) - Minutes of negotiations

1. Introduction

Negotiations of the Rural Clustering and Transformation Project (RCTP) Financing Agreement (FA) were held in Rome, Italy, on 6 and 7 March 2017, between representatives of the Government of Montenegro (the "Borrower/Recipient") and the International Fund for Agricultural Development ("IFAD"). The Delegation was represented by :

Delegation of Montenegro

- Mr. Dragan Darmanović, Director General, Directorate for State Treasury, Ministry of Finance
- Mr. Darko Konjević, Director General, Directorate for Rural Development, Ministry of Agriculture and Rural Development
- Mr Aleksandar Drljević, First Counselor, Embassy of Montenegro in Rome

Mr. Dragan Darmanović, Director General, Directorate for State Treasury, Ministry of Finance, was provided with authority to negotiate and initial the negotiated text of the FA, as well as to sign the minutes of negotiations.

IFAD Delegation

- Ms. Annabelle Lhommeau, Country Programme Manager and Head of the Delegation, Near East, North Africa and Europe Division (NEN)
- Mr. Charles Forrest, Senior Legal Officer, Office of the General Counsel (LEG)
- Mr. Malek Sahli, Senior Finance Officer, Financial Management Services Division (FMD)
- Ms. Sandrine Jacqueson, Programme Assistant, Near East, North Africa and Europe Division (NEN)

The following documents were provided by the IFAD Delegation to the Delegation of Montenegro:

- Agreement Establishing IFAD
- Draft text of the FA for the RCTP
- RCTP design report (main text and appendices)
- Policies and criteria for IFAD Financing
- Project Procurement Guidelines
- General Conditions for Agricultural Development Financing
- IFAD Guidelines for Project Audits, and
- Audit Report Guidelines

Furthermore, and on an indicative basis, the IFAD Delegation also provided the Delegation of Montenegro with:

- The draft loan amortization schedule (annexed to these minutes). IFAD will communicate the final schedule, containing the dates for the repayment terms, as soon as the conditions precedent to withdrawal of the funds have been met by the Borrower/Recipient.
- The draft of the Letter to the Borrower/Recipient, containing practical information with regards to withdrawal of loan and grant proceeds, procurement thresholds and financial reporting. The main elements are summarized hereafter. The maximum authorized allocations to the Designated Accounts will be EUR 1,000,000 for the IFAD loan and EUR 500,000 for the ASAP grant. The direct payment disbursement procedure (i.e. IFAD paying directly the contractor/service provider) should preferably be used only for payments of more than EUR 100 000 equivalent. International

competitive bidding will apply to contracts for works valued over EUR 940 000, and to contracts for goods value over EUR 188 000. The following will be subject to prior review by IFAD: (i) Award of any contract for goods and equipment to cost EUR 47,000 or more; (ii) Award of any contract for works estimated to cost EUR 94,000 or more; (iii) Award of any contract for consulting services estimated to cost EUR 18,800 or more; and (iv) Award of any contract for non-consulting services estimated to cost EUR 18,800 or more. The aforementioned thresholds may be modified by IFAD during the course of Project implementation. The final version of the Letter to the Borrower/Recipient will be sent along with the signed FA.

2. Negotiations of the draft FA

Dr. Khalida Bouzar, IFAD Director for the Near East, North Africa and Europe Division, welcomed the Delegation of Montenegro and reiterated her appreciation with the membership of Montenegro to IFAD. The parties then discussed the draft FA. Based on comments from the Delegation of Montenegro and clarifications provided by the IFAD Delegation, a couple of modifications were made to the document, summarized hereafter:

FA, main text

- Section B, Para. 2, the maturity period for the loan will be fifteen (15) years.
- Section B, Para. 5, was amended to reflect the period for the payments of principal and interest as at 15 May and 15 November.
- Section B, Para. 6 related to the Project Account(s) was deleted from the FA.
- Section E, about the conditions precedent to withdrawal, in Paragraph (a) the recruitment of the Civil Engineer was removed.
- Section E, Paragraph 2 related to the ratification was deleted. The RCTP will be approved by the Government and no ratification is required. Consequently, the date of entry into force will be the date of the FA signing.

FA, Schedule 1

- Para. 7 was modified to reflect the following:
  - ⇒ The MARD will be responsible for the overall implementation of the RCTP, which will be anchored to the Directorate for Rural Development;
  - ⇒ The Project Steering Committee (PSC) will be established by MARD;
  - ⇒ Procurement for RCTP will follow the IFAD Procurement Guidelines

FA, Schedule 2

- Para. 2 (start-up costs) was added, specifying that withdrawals in respect of expenditures for start-up costs are possible and shall not exceed EUR 150 000.

To facilitate and accelerate the procurement of the RCTP financial, accounting and operational software, and as requested by the Delegation of Montenegro, IFAD will share with MARD a copy of the technical specifications to be used in the quotation request of the software and will explain the applicable procurement procedure to be followed.

Also, and in case of insufficient cash mobilization from some of the participating municipalities to finance the co-financed infrastructure, the Delegation of Montenegro inquired whether the central government could act financially in place of these municipalities, and whether the municipalities could pay their contribution directly from their account (to suppliers). The IFAD Delegation answered that the central government can indeed pay on behalf of the municipalities which may face problems in mobilizing their cash contribution. It was also confirmed that the municipalities can pay their contribution directly from their own account. IFAD reiterated that local participation (and financial contribution) had been at the heart of the RCTP design and is a good sign of project's ownership by the beneficiary municipalities. It is therefore important that municipalities mobilize their cash-contribution to the works to be done within their territory.

The Delegations welcomed the constructive atmosphere which characterized the negotiations, and the two Heads of Delegation initialed the draft FA and signed the negotiation minutes.

Signed on behalf of the Borrower/Recipient and IFAD on 7 March 2017 in Rome, Italy

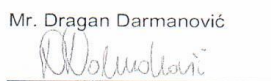
For IFAD

Annabelle Lhommeau

Country Programme Manager
Near East, North Africa and Europe Division
Programme Management Department

For Montenegro

Mr. Dragan Darmanović

Director General, Directorate for State Treasury,
Ministry of Finance

Annex 1 : Draft loan amortization schedule

Amortization Schedules For Loan Negotiations

Borrower's Name : Montenegro

Loan Amount: EUR 3 880 000.00

Project Name : RCTP

Billing Frequency : 2

Number Of Installments : 24

Maturity Period : 15 Years, including 3 Years Grace

Commencement of Billing Date: 14-Nov-17

Installment No.	Installment Date	Installment Amount	Outstanding Capital
1	15-Nov-20	161 667.00	3 718 333.00
2	15-May-21	161 667.00	3 556 666.00
3	15-Nov-21	161 667.00	3 394 999.00
4	15-May-22	161 667.00	3 233 332.00
5	15-Nov-22	161 667.00	3 071 665.00
6	15-May-23	161 667.00	2 909 998.00
7	15-Nov-23	161 667.00	2 748 331.00
8	15-May-24	161 667.00	2 586 664.00
9	15-Nov-24	161 667.00	2 424 997.00
10	15-May-25	161 667.00	2 263 330.00
11	15-Nov-25	161 667.00	2 101 663.00
12	15-May-26	161 667.00	1 939 996.00
13	15-Nov-26	161 667.00	1 778 329.00
14	15-May-27	161 667.00	1 616 662.00
15	15-Nov-27	161 667.00	1 454 995.00
16	15-May-28	161 667.00	1 293 328.00
17	15-Nov-28	161 667.00	1 131 661.00
18	15-May-29	161 667.00	969 994.00
19	15-Nov-29	161 667.00	808 327.00
20	15-May-30	161 667.00	646 660.00
21	15-Nov-30	161 667.00	484 993.00
22	15-May-31	161 667.00	323 326.00
23	15-Nov-31	161 667.00	161 659.00
24	15-May-32	161 659.00	.00
		Total = 3 880 000	

IFAD FIDA
Investing in rural people
Investir dans les populations rurales
Invertir en is pobracion rural

CRNA GORA

Projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP) – Zapisnik o pregovorima

1. Uvod

Pregovori povodom Finansijskog ugovora (FU) za Projekat stvaranja klastera i transformacije ruralnih područja (RCTP) održani su u Rimu, Italija, 6 – 7. marta 2017. godine, između predstavnika Vlade Crne Gore („Zajmoprimac/Korisnik“) i Međunarodnog fonda za razvoj poljoprivrede („IFAD“).

Delegaciju su činili:

Delegacija Crne Gore

- gđin Dragan Darmanović, generalni direktor, Direktorat za državni trezor, Ministarstvo finansija
- gđin Darko Konjević, generalni direktor, Direktorat za ruralni razvoj, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja
- gđin Aleksandar Drljević, prvi savjetnik, Ambasada Crne Gore u Rimu

Gđin Dragan Darmanović, generalni direktor, Direktorat za državni trezor, Ministarstvo finansija, ovlašten je da pregovara i parafira tekst Finansijskog ugovora, kao i da potpiše Zapisnik o pregovorima.

Delegacija IFAD

- gđa Annabelle Lhommeau, državni menadžer projekta i šef delegacije, Odsjek za Bliski Istok, Sjevernu Afriku i Evropu (NEN)
- gđin Charles Forrest, viši pravni službenik, Kancelarija glavnog savjetnika (LEG)
- gđin Malek Sahli, viši službenik za finansije, Sektor za usluge finansijskog upravljanja (FMD)
- gđa Sandrine Jacqueson, programski asistent, Odsjek za Bliski Istok, Sjevernu Afriku i Evropu (NEN)

Delegacija IFAD-a dostavila je delegaciji Crne Gore sljedeća dokumenta:

- Sporazum o osnivanju IFAD-a
- Nacrt teksta FS za RCTP
- projektni izvještaj za RCTP (glavni tekst i prilozi)
- Pravila i kriterijumi za finansiranje od strane IFAD-a
- Smjernice za nabavku u okviru projekta

- Opšti uslovi za finansiranje razvoja poljoprivrede
- Smjernice IFAD-a za reviziju projekta, i
- Smjernice za izvještaj o reviziji

Osim toga, i na indikativnoj osnovi, delegacija IFAD-a je dostavila delegaciji Crne Gore i:

- Nacrt plana amortizacije zajma (u prilogu ovog zapisnika). IFAD će dostaviti konačni plan, koji sadrži datume otplate, čim se ispune uslovi koji prethode povlačenju sredstava od strane Zajmoprimca/Korisnika.
- Nacrt dopisa za Zajmoprimca/Korisnika, koji sadrži praktične informacije s obzirom na povlačenje sredstava zajma i granta, pragove nabavke i finansijsko izvještavanje. Glavni elementi prikazani su u nastavku. Maksimalna ovlašćena izdvajanja na Posebne račune biće 1,000,000 eura za IFAD zajam i 500.000 eura za ASAP grant. Postupak isplate direktnog plaćanja (odnosno IFAD direktno plaća Izvođaču radova/usluga) trebalo bi koristiti samo za isplatu plaćanja u iznosu većem od 100,000 eura. Međunarodni tender će se primjenjivati na ugovore za radove u vrijednosti iznad 940,000 eura, i na ugovore za robu iznad 188 000 eura. Oni će biti podložni prethodnoj provjeri od strane IFAD-a: (i) dodjela bilo kojeg ugovora za robu i opremu procijenjenog na 47,000 eura ili više; (ii) dodjela bilo kojeg ugovora za radove procijenjenog na 94,000 eura ili više; (iii) dodjela bilo kojeg ugovora za konsultantske usluge procijenjenog na 18,800 eura ili više; (iv) dodjela bilo kojeg ugovora za nekonsultantske usluge procijenjenog 18,800 eura ili više. IFAD može mijenjati navedene pragove tokom sprovođenja projekta. Konačna verzija dopisa prema Zajmoprimcu/Korisniku biće biti poslata zajedno s potpisanim Finansijskim ugovorom.

2. Pregovori o nacrtu Finansijskog ugovora

Dr. Kalida Bouzar, Direktor IFAD Odsjeka za Bliski Istok, Sjevernu Afriku i Evropu, pozdravila je delegaciju Crne Gore i ponovila svoju zahvalnost u vezi sa članstvom Crne Gore u IFAD-u. Strane su zatim raspravljale o nacrtu FS. Na osnovu komentara delegacije Crne Gore i pojašnjenja od strane delegacije IFAD-a, izvršeno je nekoliko izmjena na dokumentu, koje su sažete u nastavku:

FS, glavni tekst

- Dio B, stav 2, rok dospeljeća zajma biće petnaest (15) godina.
- Dio B, stav 5, izmijenjen je kako bi reflektovao period plaćanja glavnice i kamate 15. maja i 15. novembra.
- Dio B, stav 6, vezano za račune projekta izbrisan je iz FS.
- Dio E, vezano za uslove koji prethode povlačenju sredstava, izbrisan je u stavu a dio o angažovanju građevinskog inženjera.
- Dio e, stav 2 vezano za ratifikaciju je izbrisan. RCTP će odobriti Vlada i nije potrebna ratifikacija. Posljedično, datum stupanja na snagu će biti datum potpisivanja FS.

FS, Raspored 1

- Stav 7 izmijenjen je kako slijedi:
  - MPRR će biti odgovorno za ukupnu implementaciju RCTP, koja će biti vezana za Direktorat za ruralni razvoj;
  - Odbor za upravljanje projektom (PSC) osnovaće MPRR;
  - Nabavke za RCTP poštovaće Smjernice IFAD-a o nabavkama

FS, Raspored 2

- stav 2 (početni troškovi) dopunjen je navodeći da su moguća povlačenja sredstava u odnosu na izdatke za početne troškove i da ona ne smiju preći 150,000 eura.

Da bi se olakšala i ubrzala nabavka finansijskog, računovodstvenog i operativnog softvera za RCTP, a po zahtjevu delegacije Crne Gore, IFAD će podijeliti s MPRR kopiju tehničkih specifikacija koje se koriste u zahtjevu za ponudu softvera i objasniće primjenjivi postupak nabavke koji treba poštovati.

Takođe, u slučaju nedovoljne mobilizacije novčanih sredstava neke od opština koje učestvuju za finansiranje kofinansirajuće infrastrukturu, delegacija Crne Gore je upitala da li centralna vlast može djelovati finansijski umjesto tih opština, te da li opštine mogu platiti svoj doprinos direktno sa svojih računa (prema dobavljačima). Delegacija IFAD-a je odgovorila da centralna vlast zaista može platiti u ime opštine koja se suočava s problemima u mobiliziranju svog novčanog doprinosa. Takođe je potvrdila da opština može platiti svoj doprinos direktno sa sopstvenog računa. IFAD je ponovio da je lokalno učešće (i finansijski doprinos) bilo u centru plana RCTP i dobar je znak vlasništva projekta od strane opština korisnica. Stoga je važno da opštine mobilizuju svoj doprinos za radove koje treba izvršiti na njihovoj teritoriju.

Delegacije su pozdravile konstruktivnu atmosferu koja je okarakterisala pregovore, a dva šefa delegacija parafirala su nacrt Finansijskog ugovora i potpisala zapisnik o pregovorima.

Potpisano u ime Zajmoprimca/Korisnika i IFAD-a 7.marta 2017.godine u Rimu, Italija.

Za IPAD

Annabelle Lhommeau

[svojeručni potpis]

državni menadžer projekta

Odsjek za Bliski Istok, Sjevernu Afriku i Evropu

Odjeljenje za upravljanje projektima

Za Crnu Goru

gđin Dragan Darmanović

[svojeručni potpis]

generalni direktor, Direktorat za državni trezor

Ministarstvo finansija

Aneks 1: Nacrt plana amortizacije zajma

Planovi amortizacija za pregovore o zajmu

Zajmoprimac: Crna Gora

Naziv projekta: RCTP

Iznos zajma: 3,880,000.00 eura

Učestalost naplate: 2

Broj tranši: 24

Period dospijeća: 15 godina, uključujući grejs period od 3 godina

Početak datuma naplate: 14. novembar 2017.

Broj tranše	Datum tranše	Iznos tranše	Kapital u opticaju
1	15. novembar 2020.	161 667.00	3 718 333.00
2	15. novembar 2020.	161 667.00	3 556 666.00
3	15. novembar 2021.	161 667.00	3 394 999.00
4	15. novembar 2021.	161 667.00	3 233 332.00
5	15. novembar 2022.	161 667.00	3 071 665.00
6	15. novembar 2022.	161 667.00	2 909 998.00
7	15. novembar 2023.	161 667.00	2 748 331.00
8	15. novembar 2023.	161 667.00	2 586 664.00
9	15. novembar 2024.	161 667.00	2 424 997.00
10	15. novembar 2024.	161 667.00	2 263 330.00
11	15. novembar 2025.	161 667.00	2 101 663.00
12	15. novembar 2025.	161 667.00	1 939 996.00
13	15. novembar 2026.	161 667.00	1 778 329.00
14	15. novembar 2026.	161 667.00	1 616 662.00
15	15. novembar 2027.	161 667.00	1 454 995.00
16	15. novembar 2027.	161 667.00	1 293 328.00
17	15. novembar 2028.	161 667.00	1 131 661.00
18	15. novembar 2028.	161 667.00	969 994.00
19	15. novembar 2030.	161 667.00	808 327.00
20	15. novembar 2030.	161 667.00	646 660.00
21	15. novembar 2031.	161 667.00	484 993.0
22	15. novembar 2031.	161 667.00	323 326.00
23	15. novembar 2032.	161 667.00	161 659.00
24	15. novembar 2032.	161 659.00	.00
		Ukupno: 3 880 000.00	